

KOSMICKÉ ROZHLEDY

Ročník 41

2003/speciál

Z ŘÍŠE HVĚZD

**Katalog astronomické literatury
na českém trhu v roce 2003**

**KOSMICKÉ
ROZHLEDY**

Z ŘÍŠE HVĚZD

Věstník České astronomické
společnosti**Ročník 41**

Číslo speciál/2003

VydáváČeská astronomická
společnost
IČO 00444537**Redakční rada**Petr Bartoš
Štěpán Kovář**Adresa redakce**Kosmické Rozhledy
Sekretariát ČAS
Královská obora 233
170 21 Praha 7

e-mail: kr@astro.cz

Jazykové korektury

Stanislava Bartošová

DTP

Petr Bartoš

TiskJan Robeš, U Krbu 17,
Praha10**Distribuce**

Adlex systém

**Evidenční číslo
periodického tisku**
MK ČR E 12512**NEPRODEJNÉ**

určeno pouze pro členy ČAS

Vychází dvouměsíčně

Číslo speciál/2003 vyšlo
20.4.2003© Česká astronomická
společnost, 2003**OBSAH****Katalog astronomické literatury na českém trhu v
roce 2003**

Periodika	2
Publikace	3

Dva roky hvězdáren – Štěpán Kovář ..... 11**Zájemcům o studium astronomie – Jiří Grygar .....** 14**ÚVODNÍK**

Česká astronomická společnost, jedna z nejstarších vědeckých společností v České republice, se v loňském roce ujala nelehké úlohy v oblasti prezentace astronomické literatury. Poprvé jsme se účastnili obou významných událostí v oblasti knižní produkce a sice Mezinárodního knižního veletrhu Svět knihy v Praze a Podzimního knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě. Bylo nám totiž líto, že mnohdy kvalitní literatura, vydaná v malém počtu na hvězdárnách, hledá jen velmi těžko svého čtenáře.

Na obou veletrzích se na našich stáncích objevily knihy v rozmezí od pěti korun do pětiset. Pravděpodobně i tato široká nabídka přispěla k nemalému zájmu o náš stánek a nabízené tituly. Posílení ohlasem, který jsme naší účastí a bohatým doprovodným programem zaznamenali, se opět i letos na knižní veletrhy vracíme. Pro snažší orientaci v dostupné astronomické literatuře oslovil kolega Petr Bartoš řadu nakladatelství a připravil předkládané číslo Kosmických rozhledů speciál.

Pevně věřím, že vás potěší a pomůže vám vybrat si tu pravou knížku.

*Štěpán Kovář,
předseda České astronomické společnosti*

Katalog astronomické literatury na českém trhu v roce 2003

Česká astronomická společnost

Královská obora 233, 170 21 Praha 7
e-mail: kr@astro.cz, URL: http://kr.astro.cz

Kosmické rozhledy (Z říše hvězd)

interní zpravodaj ČAS, zdarma pro členy

Vzhledem k tomu, že Kosmické rozhledy jsou interním věstníkem České astronomické společnosti, jsou zasílány pouze členům České astronomické společnosti. Kosmické rozhledy vychází již 40 let a přináší zejména členům České astronomické společnosti informace nejen o dění uvnitř společnosti, ale informují o nových objevech a trendech v astronomii, předkládají svým čtenářům odborné články předních světových astronomů a v neposlední řadě se zabývají slavnou historií české astronomie.

Perseus

interní zpravodaj sekce B.R.N.O.

Perseus je časopis věnovaný výhradně tematice proměnných hvězd (zákrytových i fyzických) a příbuznému oboru stelární astronomie. Vychází 6x ročně a členové B.R.N.O. - sekce pozorovatelů proměnných hvězd ČAS jej dostávají zdarma.

JihoČAS

občasník Jihočeské pobočky ČAS

Pobočka ČAS v Českých Budějovicích vydává čtyřikrát ročně členský zpravodaj JihoČAS, který přináší články z astronomie a příbuzných věd, informuje o nejnovějších astronomických objevech, přibližuje historii jihočeské astronomie a podává informace o organizačních záležitostech pobočky ČAS a o programech Hvězdárny a planetária České Budějovice s pobočkou na Kleti.

Corona Pragensis

zpravodaj Pražské pobočky ČAS

Corona Pragensis (CrP) je zpravodaj Pražské pobočky České astronomické společnosti. První číslo vyšlo v květnu 1993. Vychází asi 11x ročně v rozsahu 8 stran. Zpravodaj dostávají všichni členové Pražské pobočky ČAS.

Společnost Astropis

Petřín 205, 118 46 Praha 1
e-mail: info@astropis.cz

Astropis

astronomický časopis (69,- Kč/číslo)

Astropis je časopis pro astronomy-amatéry a vlastně pro každého, kdo si chce přečíst něco z astronomie či víceméně příbuzných oborů. Vychází pětkrát ročně (čtyři pravidelná čísla přibližně po třech měsících plus jeden tematicky zaměřený Speciál), každé číslo stojí 69 Kč. Lze jej sehnat v distribuční síti (na řadě hvězdáren a v některých vybraných knikupectvích ve větších městech), či na dobírku přímo od nás. Nejjednodušším způsobem je ovšem si Astropis předplatit - bude vám chodit pravidelně poštou a navíc ušetříte, neboť roční předplatné činí jen 295 Kč, tedy 59 Kč za jedno číslo.

Vesmír

p. o. box 423, 111 21 Praha
e-mail: redakce@vesmir.cz, URL http://www.vesmir.cz/index.htm

Vesmír

přírodovědecký časopis

Slovenská ústředná hvězdáreň

947 01 Hurbanovo, tel. +421 357 602 484

KOZMOS

astronomický časopis

Ročné predplatné 210,- Sk (35,- Sk / 1 výtlačok)

ASHK

ASHK-Povětroň, Nár. mučedníků 256, 500 08 Hradec Králové

Povětroň

astronomický časopis

Královéhradecký astronomický časopis vychází přibližně jednou za dva měsíce; navíc bývají vydávána 1 až 2x ročně speciální monotematická čísla. Časopis dostávají (v černobíle tištěné formě s barevnou obálkou) členové společnosti v rámci členského příspěvku.

<i>autor</i>	<i>název publikace</i>	<i>rok vydání</i>	<i>cena v Kč</i>
Aldebaran Poličná 491, 757 01 Valašské Meziříčí telefon: 777 696 694, e-mail: nva@nva.cz, URL: http://www.nva.cz			
Jiří Grygar	Svět vědy a víry	2002	99,-
Publikace obsahuje doplněné a aktualizované přednášky RNDr. Jiřího Grygara, CSc., nazvané: Velký třesk a Bible; Věda, víra, vesmír; Věda a víra. Každá přednáška je doplněna o zajímavé autentické dotazy a odpovědi. Barevná obálka, formát A 5 o rozsahu 102 strany, 44 černobílých obrázků.			
František Martinek	Putování sluneční soustavou	2002	40,-
Putování sluneční soustavou. Upravené a doplněné vydání publikace, seznamující s novými informacemi o sluneční soustavě (Slunce, planety, komety, planety apod.), které byly získány především pomocí kosmických sond. Brožovaný výtisk, formát A5, barevná obálka, 48 stran, 28 černobílých obrázků, 2 tabulky.			
František Martinek	Zatmění Slunce, Měsíce a další úkazy (2003-2012)	2003	75,-
Výborná pomůcka vysvětlující podstatu zatmění Měsíce, Slunce a přechodů planet přes sluneční disk. V knize jsou uvedeny všechny potřebné informace (časy, mapky, průběhy atd.) ke všem úkazům do roku 2012. Barevná obálka, formát A5 o rozsahu 72 stran, tabulky, obrázky.			
Pavel Gabzdyl	CD-ROM Prohlídka Měsíce	2002	275,-
Je určeno všem, které zajímá náš nejbližší kosmický soused. Najdete na něm množství materiálu, který je vhodný k reprodukci nebo přípravě referátů a přednášek. Najdete zde i zábavu v podobě zajímavých videí a zvukových záznamů, pořízených na měsíčním povrchu. Prohlížet je možné v jakémkoliv prohlížeči HTML, který je nainstalován na Vašem PC.			
Josip Kleczek	Příběhy energie	<i>vyjde - červen 2003</i>	80,-
Jeden z předních astrofyziků se dlouhodobě věnuje také problematice úspor energií a především využívání alternativních zdrojů energie s důrazem na energii Slunce. V této ojedinělé publikaci jsou shrnuty a upraveny vybrané texty věnující se této závažné problematice. Texty jsou napsány srozumitelným, lehkým a poutavým stylem, který je autorovi vlastní. Brožovaný výtisk, formát A5, barevná obálka, černobílé obrázky, 60 stran.			
Hvězdárna Valašské Meziříčí Vsetínská 78, 757 01 Valašské Meziříčí URL: http://www.astrovm.cz, telefon: 571 611 928			
Jiří Grygar	Věda, víra, vesmír	2000	20,-
Autorem publikace je známý český popularizátor astronomie, v současné době pracovník Fyzikálního ústavu AV ČR v Praze-Libni. Publikace přináší záznam přednášky, kterou autor přednesl 10. listopadu 1990 v Evangelickém kostele v Ostravě. Zaměřeno na problematiku slučitelnosti vědy a náboženství. Text přednášky byl autorem aktualizován. Obsahuje rovněž odpovědi na dotazy, které na přednášce zazněly od přítomných posluchačů.			
Jiří Grygar	Velký třeska a Bible	1999	25,-
Autorem publikace je známý český popularizátor astronomie, v současné době pracovník Fyzikálního ústavu AV ČR v Praze-Libni. Publikace přináší záznam přednášky, kterou autor přednesl 11. března 1990 v Modlitebně církve bratrské v Ostravě. Zaměřeno na problematiku slučitelnosti vědy a náboženství. Text přednášky byl aktualizován a doplněn v březnu 1997. Obsahuje rovněž odpovědi na dotazy posluchačů, které na uvedené přednášce zazněly.			
František Martinek	Z Historie a současnosti kosmických raketoplánů	1997	59,-
Kniha je určena zájemcům o raketovou techniku a kosmonautiku, zejména o raketoplány. Obsahuje stručné popisy několika desítek nerealizovaných projektů (např. Dyna Soar, Albatros, Hermes, Hotol, X-15, Rombus apod.), ale také popisy a vyobrazení uskutečněných projektů (Space Shuttle a Buran) a rovněž projektů, na nichž konstruktéři pracují v současné době (X-33, X-34, X-38, VentureStar, Hope-X apod.). Text je proložen zajímavými informacemi z průběhu letů jednotlivých startů amerických raketoplánů. Formát A 5, barevná obálka, 140 stran, 21 obrázků v textu (pérovky), 6 tabulek, obrazová příloha: 31 černobílých a 16 barevných obrázků.			
	Měsíc + brožurka Sedm měsíčních zastavení	2000	39,-
Plakát Měsíce doplněný brožurkou. Rozměr plakátu 58x46 cm.			

- Jiří Dušek**   **Malý průvodce noční oblohou**   1998   65,-
Publikace je vhodná pro všechny zájemce, kteří se chtějí něco dozvědět o objektech, které lze na noční obloze pozorovat bez použití dalekohledu. Jedná se o jakýsi návod na pozorování astronomických objektů nejen pro začátečníky. Popisy objektů jsou doplněny velkým množstvím zajímavých historických i faktografických informací. Z rozsahu publikace je zřejmé, že se jedná o poměrně obsáhlou problematiku. Formát A5, barevná obálka, 86 stran, 27 černobílých obrázků v textu (pérovky), 9 tabulek.
- Pavel Gabzdyl**   **Měsíc v dalekohledu**   1997   39,-
Nepostradatelná pomůcka, poskytující kompletní „servis“ pro podrobné seznámení s naším nejbližším kosmickým „sousedem“ - s Měsícem. Autor je nejen průvodcem po měsíčním povrchu, ale přináší také řadu základních informací včetně praktických návodů na pozorování a zakreslování. Určeno majitelům malých dalekohledů, kteří se chtějí s Měsícem podrobně seznámit.
- Jan Kusák**   **Kosmické rakety dneška**   1998   49,-
Autorem knihy je zkušený vědecký a pedagogický pracovník, který se raketovou technikou zabývá již více než čtvrt století. V uvedené publikaci soustředil informace o všech v současné době používaných nosných raketách, určených k vypouštění družic, kosmických sond a pilotovaných kosmických lodí.

RUBICO

- Libor Lenža**   **Astronomie pro každého**   249,-
Publikace je určena zájemcům od dětí školou povinných až po ty dříve narozené. Nejedná se o knihu klasických základů astronomie, ale spíše o volné vyprávění, které by vás mělo stručně seznámit s vybranými tématy. Kniha je pokračováním úspěšného projektu CD-ROM Gallaxis 2002. Barevná obálka, 35 stran, více než 200 černobílých obrázků, tabulky, přehledy, rejstříky.

Hvězdárna v Úpici   U Lipek 160, 542 32 Úpice

- Vladimír Mlejnek**   **Vzpomínky na vznik a rozvoj Hvězdárny v Úpici**   1999   35,-
Vzpomínky jednoho ze zakladatelů a prvního ředitele úpické hvězdárny na první léta její existence a roky, které předcházely jejímu otevření.
- Jiří Grygar**   **Čtyřicet let rozvoje astronomie**   1999   30,-
Přehled nejvýznamnějších událostí v astronomii a kosmonautice v období 1959 – 1999. Určeno nejširší veřejnosti.
- Jiří Grygar**   **Stavba a vývoj vesmíru**   1994   40,-
Publikace je určena pro studenty středních a vysokých škol. Názvy jednotlivých kapitol: Stavba mikrosvěta, Prostor-čas-vakuum, Vesmírné objekty-struktura megasvěta, Představy o vývoji vesmíru, Vznik a vývoj života.
- Ladislav Křivský**   **Slunce z kosmického prostoru**   1995   40,-
Publikace uvádí poznatky a objevy o Slunci, které byly získány kosmickým výzkumem, tj. z prostoru nad Zemí.
- Ivan Šolc**   **Fyzik vypravuje**   1999   50,-
Poutavé vyprávění a životní názory dr. Ivana Šolce, významného konstruktéra astronomické optiky. Z názvů vybraných kapitol: Proč žijeme, Vesmír, Čas a my, Entropie, Akustika trochu jinak, Genius loci, Krize našeho věku, Typologie člověka, Léčitelství.
- Sborníky referátů ze semináře**   1985-9   30,-
   „Člověk ve svém pozemském a kosmickém
   prostředí“   2000   50,-
                        2001   60,-

Soubory referátů, které byly předneseny na seminářích Hvězdárny vždy v příslušném roce.

pohlednice

Kometa HALE-BOPP
Měsíc úplněk
Měsíc I.Q.

ALE - Nakladatelství Pavla Ledna Kolářkova 16, Praha 8 182 00
Email: pavelleden@centrum.cz**Štěpán Ivan Kovář****Místa astronomické vzdělanosti 1918-1945**

95,-

Autor v publikaci seznamuje čtenáře s pionýrským obdobím české amatérské i profesionální astronomie v letech 1918 - 1945. Jedná se o ucelenou práci, která zmapovala a v poslední chvíli zakonzervovala mizející fenomén doby minulé. Předmluva Dr. Jiří Grygar.

AKCENTDrahomír Rybníček, B. Václavka 20, 674 01 Třebíč
telefon: 568 844 553, tel/fax: 568 842 815, e-mail: akcent.tr@volny.cz**Pavel Toufar****Setkání s tajemstvím 1**

200,-

Známý autor literatury faktu odkrývá v této knize roušku na tajemné tváři časoprostoru a probírá různá pozoruhodná tajemství z dávné i nedávné minulosti. Hlavním motivem jsou pracovní i přátelská setkání s lidmi, kteří byli s otazníky, záhadami a tajemstvím úzce spojeni a mnohdy svým osudem zcela provázáni.

Pavel Toufar**Přísně tajné (Setkání s tajemstvím 3)**

200,-

V již třetím svazku výprav za otazníky a záhadami otevírá známý autor literatury faktu dveře od „třinácté komnaty“ tajných archivů. S neskrývaným úsměvem komentuje touhu bulvárních listů odhalit cokoli z intimního života posádek kosmických lodí a raketoplánů, soustředí však také závažné informace o pokusech s jadernými zbraněmi, které se dotkly osudu tisíců lidí v bývalém SSSR i v USA a měly zůstat navždy utajeny. Autor s využitím archivních materiálů rekonstruuje průběh dramát a hledá odpověď.

Pavel Toufar**Krutý vesmír (Setkání s tajemstvím 6)**

220,-

V šestém svazku nás patrně nejúspěšnější a nejvydávanější současný autor literatury faktu, spisovatel a televizní komentátor zve do zákulisí největších tragédií historie dobývání vesmíru. Společně s ním si připomenete tragický požár první kosmické lodi Apollo, smrt Vladimíra Komarova při návratu lodi Sojuz-1, tragédii trojice kosmonautů z lodi Sojuz-11 i osudové okamžiky posádky raketoplánu Challenger. *V novém rozšířeném vydání za 250,- Kč se podrobně zabývá i letem a tragickou havárií raketoplánu Columbia, která vzrušila a zarmoutila celý svět.*

FRAGMENTRadiová 1, 102 27 Praha 10 Hostivař
Tel.: 267 008 272 (sekretariát), 267 008 826 (přímý)**Farndon, John****Vesmír - 1000 zajímavostí**

2002 225,-

V knize Vesmír vycházející v edici 1000 zajímavostí najdete nejen základní informace o planetách naší Galaxie, ale například i pestré informace týkající se života hvězd, letů do vesmíru či objevů nejslavnějších astronomů. Nechybí ani nejnovější poznatky z kosmického výzkumu. To vše je přehledně uspořádáno do 100 ilustrovaných tematických celků, 64 stran.

Jacqueline Mittonová, Simon Mitton**Ilustrovaná encyklopedie astronomie**

2002 249,-

ANT: Bohatě ilustrované publikace seznamuje čtenáře se známými i méně známými poznatky z oboru astronomie. Je doplněna řadou barevných fotografií, z nichž řada byla pořízena Hubblovým kosmickým teleskopem. 80 stran

SlovartOderská 333, 196 00 Praha 9 - Čakovice
telefon: 283 932 505, e-mail: slovart@slovart.cz, URL <http://www.slovart.cz>**Noční obloha**

99,-

Knihy ukazuje, jak pozorovat a porozumět tajemstvím noční oblohy, jak se naučit podle ní rozeznávat hvězdy a planety. Dále se dozvíme, proč hvězdy svítí, kdy je možné vidět je "padat" a mnoho jiných zajímavých věcí. Kniha obsahuje mnoho praktických návodů na pozorování noční oblohy. (64 stran)

Vesmír – Time Life

279,-

Encyklopedie Vesmír obsahuje přehledně základní údaje např. o souhvězdích, sluneční soustavě i o Slunci a jednotlivých planetách, kometách a meteoritech, ale hlavně odpovědi na vzrušující otázky týkající se Velkého třesku, velikosti vesmíru a jeho rozpínání, galaxií, černých děr a jiných záhad, z kterých mnohé dodnes nedají spát vědcům. (128 stran)

Obrazový atlas vesmíru

249,-

Skvěle vybavený obrazový atlas přivádí čtenáře na vzrušující pouť při odhalování tajemství vesmíru. (64 stran)

Patrick Moore**Hvězdy a planety**

Encyklopedický průvodce Patricka Moora, autora více než šedesáti knih z astronomie, který v televizi BBC uváděl rozsáhlý seriál Obloha v noci, poskytuje čtenářům úplný návod pro amatérská pozorování hvězd a planet pouhým okem, triedrem nebo malým dalekohledem. Kniha obsahuje barevné mapy všech 88 souhvězdí severní a jižní oblohy a více než 50 nejnovějších barevných snímků z kosmických sond. (256 stran)

Vesmír – miniknížky

99,-

Knížka přináší základní informace o vesmíru, počínaje mlhovinami a konče černými dírami.

Dětská mapa Sluneční soustavy

199,-

Nesmírně zábavná a přitom poučná velkoformátová mapa, plná vtipu a věcných symbolů. Kvalitně laminovaná mapa ideální pro poučení a zároveň výzdobu dětských interiérů.

Hvězdárna Fr. Pešty	p.o.box 48, 391 02 Sezimovo Ústí , telefon 606 578 648
----------------------------	--

Jiří Grygar	Žeň objevů v astronomii 1998 - 1.	1999	30,-
Jiří Grygar	Žeň objevů v astronomii 1998 - 2.	2000	30,-
Nepřekonatelný souhrn nových objevů a poznatků z různých oblastí astronomie za rok 1998 vydaný souhrnně formou dvoudílné brožurky.			
M. Kroužek, P. Bartoš	Optické přístroje a lasery	2000	45,-
Stanislava Bartošová	Holocaust	2000	45,-
Petr Bartoš	Funkce rybníků a vodních ploch v krajině	2000	45,-
Studijní texty k semináři pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.			
Petr Bartoš	Družicové snímky Země	1999	30,-
Základní historie družicového snímkování a dálkového průzkumu Země.			

Vesmír

p. o. box 423, 111 21 Praha

e-mail: redakce@vesmir.cz, URL <http://www.vesmir.cz/index.htm>**Hadrava P., Karlický M., Palouš J., Šolc M. (editoři)****Ondřejovská hvězdárna 1898 - 1998**

1998 498,-

Kromě aktuálního stavu astronomie a astrofyziky jsou v knize představeny cesty astronomie v Čechách a na Moravě od středověku až po dnešek. Zvláštní pozornost je věnována historii Ondřejovské hvězdárny, jejíž kořeny sahají do konce minulého století. Byla založena Josefem Janem Fričem, synem Josefa Václava Friče, známého z bojů na pražských barikádách v roce 1848. K desátému výročí Československa v roce 1928 Frič věnoval hvězdárnu státu. Sborník o české a moravské astronomii, uspořádaný k 100. výročí Ondřejovské hvězdárny a 650. výročí Univerzity Karlovy, je určen všem zájemcům o astronomii. (376 stran, s mnoha barevnými i čb obrázky)

Stanislav Komárek**Příroda a kultura - Svět jevů a svět interpretací**

2000 198,-

Je lidský svět protikladný světu přírodnímu? Vztah lidského a přírodního považuje Komárek za jedno z nejdůležitějších témat. V knize volně navazuje na otázky, které shrnul ve své předchozí publikaci Lidská přirozenost.

Academia**Thomas Bürke   Převratné objevy fyziky. Od Galileiho k Lise Maitnerové   175,-**

Z němčiny přeložila Ludmila Eckertová. Objevy ve fyzice jsou výsledkem pokroku spočívajícího na práci mnoha generací. V řadě případů při nich hraje svou úlohu intuice a náhoda. Autor sleduje tyto významné okamžiky v životě dvanácti významných fyziků. Od Galilea Galileiho přes Newtona, Faradaye, Maxwella až k Planckovi, Bohrovi, Heisenbergovi a Lise Meitnerové. Zasazuje je do kontextu doby, ve které žili, a přibližuje jejich přínos k vytváření fyzikálního obrazu světa. Napínává četba pro všechny, které zajímá cesta lidského ducha za poznáním. (200 str. – 12 obr. – brož. lamino)

Josip Kleczek, Helena Kleczková

Space Sciences Dictionary 1   275,-

Space Sciences Dictionary 2   550,-

Space Sciences Dictionary 3   550,-

Space Sciences Dictionary 4   720,-

Šestijazyčný slovník (angličtina, francouzština, němčina, španělština, portugalština a ruština) obsahuje termíny užívané v astronomii, kosmické technologii, výzkumu vesmíru a dalších disciplínách. Slovník byl vydán ve spolupráci s nakladatelstvím Elsevier.

Josip Kleczek   Velká encyklopedie vesmíru   2002   444,-

Záslouhou předního astronoma se čtenářům dostává do rukou souhrn nejnovějších poznatků o vesmíru - od našich nejbližších vesmírných sousedů, planet, ke hvězdám a galaxiím, od velkého třesku přes vývoj vesmíru až po jeho případný zánik. Podstatnou část publikace tvoří obrázky, mapky, grafy a černobílé i barevné fotografie. (600 str. , 48 str. bar. příl., 350 foto, váz. lamino)

Josip Kleczek   Vesmír a člověk   156,-

Populárně naučná knížka pojednává ve vesmíru o tom, co se nás pozemšťanů týká, a chtěli bychom se dozvědět víc o vztahu vesmíru a člověka. (204 str. – 48 obr. v textu – 33 barev. obr. na kříd. příl.)

Ivo Kraus   Dějiny evropských objevů a vynálezů   155,-

Životní osudy významných filozofů, přírodovědců a techniků, velké objevy a události, které byly prověřeny časem jako rozhodující pro vývoj evropské civilizace. Myšlenky, názory a hypotézy velkých osobností starověku, středověku i novověku doložené citáty z jejich vlastních děl a konfrontovány s pozdější realitou. Autorovým cílem je ukázat, že hybnou silou evropských dějin nebyly války ani náboženská, národnostní nebo třídní nenávisť, ale snaha intelektuální elity poznat zákony přírody a využívat je ve prospěch lidstva. (250 str. , 100 obr. - 16 str. barev. kříd. příl. - váz. lamino)

Stephen Hawking a Roger Penrose   Povaha prostoru a času   225,-

Jedna z nejzávažnějších otázek současné teoretické fyziky zní, jak spojit kvantovou teorii pole a Einsteinovu obecnou teorii relativity - tyto dvě nejpreciznější a nejuspěšnější fyzikální teorie vůbec - v jednotnou teorii kvantové gravitace. V názoru na tuto spornou otázku se dva nejslavnější fyzici světa - Stephen Hawking a Roger Penrose - rozcházejí. V šesti přednáškách a závěrečné diskusi svá stanoviska vysvětlují a jasně tím dokumentují, jak rozdílně se snaží pochopit nepochopitelné. (140 stran)

Hvězdárna a planetárium České Budějovice

Zátkovo nabřeží 4, 370 01 České Budějovice, telefon 386 352 044

pohlednice

planetka (433) Eros

spirální galaxie M31 v Andromedě

planetka (243) Ida s měsíčkem Dactyl

kometa C/1995 01 (Hale-Bopp)

kometa C/1995 01 (Hale-Bopp) v nepravých barvách

kometa C/1996 B2 (Hyakutake)

Kopule Hvězdárny a planetária v Českých Budějovicích

Budovy Hvězdárny Klet'

Koperníková kopule Hvězdárny Klet'

Hvězdárna a planetárium Hlavního města Prahy

Královská obora 233, 170 21 Praha 7, telefon (ústředna): 233376452
e-mail: planetarium@planetarium.cz , URL http://www.planetarium.cz

- P. Jašek**   **Anička a nebešťánek - vánoční**   2000   35,-
Kreslené pohádkové vyprávění, ve kterém se holčička Anička seznámí s malým Nebešťánkem a společně zažijí neobyčejná dobrodružství. Sešit dává prostor dětské tvořivosti a obsahuje i Nebešťánkovo planetární Člověče nezlob se.
- P. Příhoda**   **Průvodce astronomií**   2000   130,-
Podrobný přehled základních znalostí z astronomie určený nejen frekventantům astronomického kurzu, kterým HaP již po desetiletí přispívá ke zvyšování astronomické vzdělanosti u nás. Autor je zároveň lektorem zmíněného kurzu.
- Zd. Denk, O. Hlad**   **Hvězdy s arabskými názvy**   1996   25,-
Katalog hvězd s arabskými názvy s jejich výkladem a výslovností. Všechny údaje jsou uvedeny i anglicky a německy.
- M. Grün**   **Přehled kosmonautiky 1994**   1996   32,-
Další z řady kompletních seznamů, shrnující události v kosmonautice za rok 1994.
- Zd. Pokorný**   **Astronomické algoritmy pro kalkulátory**   1988   9,-
Publikace popisuje výpočetní postupy využitelné astronomy-amatéry při přípravě a zpracování pozorování s uvedením elementů drah a poloh planet, Slunce a Měsíce.
- P. Příhoda**   **Kosmorama a planetárium [miniatura]**   1991   1,-
Útlá brožura seznamující ve stručnosti se souborem přístrojů určených k předvádění pořadů a přednášek v Planetáriu. Zaměřuje se především na vývoj a technické parametry projekčního přístroje nazývaného KOSMORAMA.
- J. Soumar**   **Malý průvodce astron.Prahou - Č, A, N**   1996   4,-
Malá brožura, která seznámí ve stručnosti návštěvníky Prahy se základními fakty o Praze, o České republice a jejich nejdůležitějších dějinných událostech. Obsahuje základní informace o astronomii v České republice a o Hvězdárně a planetáriu hl. m. Prahy.
- O. Hlad**   **Mapa oblohy 2000 složená, oboustranná**   1995   39,-
- O. Hlad, P. Sojka**   **CD-ROM katalog ACN 2000.0**   1999   190,-
Obsahuje údaje o více než 74 tisících objektech. Data katalogu jsou tvořena ve formátu DBF, který může být čten všemi databázovými programy (dBase, FoxPro, FoxBase, Access, Approach aj.), importován tabulkovými procesory Excel 1-2-3 a prohlížen řadou dalších programů.
- P. Sojka**   **disketa 3,5" k "Mapa oblohy 2000.0" katalog 1995**   89,-
Obsahuje datové soubory s katalogovými údaji ke všem objektům, které jsou zobrazeny na mapě. Data jsou uložena v souborech typu DBF. Tyto soubory jsou přímo čitelné a je možné s nimi dále pracovat v databázových programech typu dBase, FoxBase, FoxPro, Access, Approach, ale také Excel, Lotus 1-2-3 a Quattro Pro. Použití datových souborů ve tvaru DBF ve spolupráci s některým výše jmenovaných programů dovoluje uživateli data různým způsobem vybírat a dále zpracovávat.
- A. Růkl**   **Měsíc složený s brožurou**   1999   85,-
Ojedinelé kartografické dílo našeho předního astronoma A. Růkla obsahuje vedle dvou zobrazení převrácené strany Měsíce v měřítku 1:6 900 000 také menší zobrazení obou polokoulí (1:24 000 000) a kalendář úplňků a novů pro období 1942-2036. V brožurce najdete shrnuté základní údaje o měsíčním tělese, podrobný rejstřík kráterů a dalších měsíčních útvarů. Rozměr mapy 110x80.
- P. Příhoda**   **Mars s brožurou**   2000   85,-
Mapa zobrazuje planetu ze tří pohledů v azimutálním zobrazení v měřítku 1:24 000 000, dále mapky polárních oblastí a pro pozorovatele mapy albedových oblastí 1:45 000 000. Součástí kompletu je i brožurka podávající základní údaje o Marsu a kompletní tabulky kráterů, albedových a dalších útvarů.
- P. Příhoda**   **Mars s brožurou - nesložený**   2000   99,-
Mapa zobrazuje planetu ze tří pohledů v azimutálním zobrazení v měřítku 1:24 000 000, dále mapky polárních oblastí a pro pozorovatele mapy albedových oblastí 1:45 000 000. Součástí kompletu je i brožurka podávající základní údaje o Marsu a kompletní tabulky kráterů, albedových a dalších útvarů.

- P. Sojka**   **2000.0 mapa oblohy disketa 3,5" 1998 s katalogem**   1998   69,-
Obsahuje datové soubory s katalogovými údaji ke všem objektům, které jsou zobrazeny na mapě. Data jsou uložena v souborech typu DBF. Tyto soubory jsou přímo čitelné a je možné s nimi dále pracovat v databázových programech typu dBase, FoxBase, FoxPro, Access, Approach, ale také Excel, Lotus 1-2-3 a Quattro Pro. Použití datových souborů ve tvaru DBF ve spolupráci s některým výše jmenovaných programů dovoluje uživateli data různým způsobem vybírat a dále zpracovávat.
- A. Růkl**   **Otočná mapka - s Měsícem**   2000   22,-
Nezbytná pomůcka všech, co se zajímají o astronomii, nebo jen rádi vzhlížejí ke hvězdám. Mapku lze nastavit na konkrétní datum a čas a orientovat se podle ní na obloze, určovat polohu souhvězdí, jednotlivých hvězd a některých dalších objektů, případně stanovit čas východu a západu Slunce a jeho polohu na ekliptice. Součástí je mapa Měsíce a vyznačenými místy přistání měsíčních sond, včetně modulů projektu Apollo. Určeno dětem i dospělým, vhodné pro školy k rozšíření výuky.
- A. Růkl**   **Měsíc nesložený s brož.**   1999   99,-
Ojedinelé kartografické dílo našeho předního astronoma A. Růkla obsahuje vedle dvou zobrazení přivrácené strany Měsíce v měřítku 1:6 900 000 také menší zobrazení obou polokoulí (1:24 000 000) a kalendář úplňků a novů pro období 1942-2036. V brožurce najdete shrnutý základní údaje o měsíčním tělese, podrobný rejstřík kráterů a dalších měsíčních útvarů. Rozměr mapy 110x80.
- diagram - Sluneční soustava**   2001   25,-
Otočný diagram Sluneční soustavy, na kterém lze snadno a rychle získat základní údaje o jednotlivých planetách jako např. doba oběhu kolem Slunce, povrchová teplota, počet měsíců, starověké značky jednotlivých planet a další.
- P. Jašek**   **omalovánky Anička - letní**   1998   8,-
P. Jašek   **omalovánky Anička - zimní**   1998   8,-
P. Jašek   **omalovánky Anička - jarní**   2001   8,-
- P. Jašek**   **Anička a Nebešťánek - jarní příběh**   2002   35,-
Další část čtyřdílného souboru pro nejmenší, vycházející z populárního programu Planetária o Aničce a Nebešťánkovi. Tento interaktivní sešit má za úkol zábavnou formou seznámit děti se základními pojmy, jevy a uspořádáním vesmíru. Jarní příběh pojednává o vývoji planet a vzniku života.
- P. Jašek**   **Anička a nebešťánek - podzimní příběh**   2001   35,-
Čtyřdílný soubor pro nejmenší o Aničce a Nebešťánkovi. Nenásilnou a zábavnou formou se děti seznamují se základními pojmy, jevy a uspořádáním vesmíru. Děti si také s pomocí rodičů mohou sestavit vystřihovánky.
- P. Příhoda**   **Hvězdářská ročenka 2003**   2002   109,-
- pohlednice**   **Mlhovina Roseta**   2002   4,-
Úplné zatmění Měsíce   2002   4,-
Start raketoplánu Columbia   2002   4,-
lo nad oblaky Jupitera   2002   4,-
ALPHA Mezin.kosmická stanice   1998   4,-
Setkání s kosmonauty   2001   20,-
Mars - povrch celé planety   2001   4,-
Mars - zobrazení povrchu s bílými oblaky   2001   4,-
Roční doby na Saturnu   2001   4,-
M1 Krabí mlhovina   2002   4,-
Průběh úplného zatmění Měsíce   2002   6,-
Astronaut na plošině manipulátoru   2002   4,-
Země z kosmického prostoru   2002   4,-
Země - složený snímek   2002   6,-
Země-celá   2002   4,-

Bez záruky

Aurora

- Stephen Hawking**   **Hledání teorie všeho**   149,-
Hledání teorie všeho. Autorka nás provádí životem jednoho ze současných nejuznávanějších teoretických fyziků a zároveň nám srozumitelným způsobem předkládá jeho kontroverzní názory, které posunují náš současný pohled na vesmír.
- Procházka, Shonová**   **Vltavíny. Tajemní a krásní poslové z vesmíru**   2001   144,-
Jedinečné české drahokamy a jejich pozoruhodné vlastnosti představují v ojedinělé monografii naši dva přední odborníci na tyto tajemné minerály. Přitažlivou formou přibližují čtenářům nejen jejich nevšední krásu, ale i místa jejich nejčastějších výskytů. Autoři poutavě zachycují jejich historii, způsoby současného zpracování i lidi, které vltavíny uchvátily.
- John Polkinghorne**   **Kvantový svět**   2000   159,-
V knize Kvantový svět si její autor vytyčil nelehký úkol: pomoci čtenáři, jenž nemá žádné předběžné fyzikální znalosti, aby porozuměl základním principům a nejdůležitějším pojmům kvantové mechaniky.
- Richard P. Feynman**   **Neobyčejná teorie světla a látky. Kvantová elektrodynamika**
Richard P. Feynman   **O povaze fyzikálních zákonů**
Richard P. Feynman   **O povaze fyzikálních zákonů. Sedmkrát o rytmech přírodních jevů.**
Richard P. Feynman   **O smyslu bytí**
Richard P. Feynman   **Snad ti nedělají starosti cizí názory**
Richard P. Feynman   **To nemyslíte vážně, pane Feynmane!**
Richard P. Feynman   **To snad nemyslíte vážně**

Eminent

- Carl Sagan**   **Komety**   1998   549,-
Fascinující kniha jednoho z nejvýznamnějších astronomů 20.století věnovaná nejen kometám v celé jejich rozmanitosti, ale odhaluje řadu netušených souvislostí a paralel. Významné dílo je doplněno rozsáhlým doslovem J.Grygara o nejnovější poznatky o chování a účincích komet na sluneční soustavu na základě pozorování kosmických sond na konci 20.století.

Mladá Fronta

- Roger Penrose**   **Makrosvět, mikrosvět a lidská mysl**   1999   189,-
Kniha jedné z nejvýznamnějších autorit matematické a teoretické fyziky patří mezi další úspěšný pokus o sdělení základních myšlenek současné kosmologie a kvantové fyziky laické veřejnosti. K tomu přispívá i neobvykle velký počet výstižných grafů a ilustrací.
- Steven Weinberg**   **První tři minuty**   1998   158,-
Fascinující pohled na náš vesmír, jak vypadal krátce po svém vzniku. Dnes již klasická kniha uznávaného teoretického fyzika, která se zabývá modelem raného vesmíru, se nám dostává do rukou po dvaceti letech v aktualizované podobě. Autor spojuje poznatky astronomie a fyziky elementárních částic způsobem nejen originálním a zajímavým, ale především každému srozumitelným. Publikace obsahuje i slovník astronomických a fyzikálních pojmů používaných v textu.
- John Barrow**   **Teorie všeho**   1999   170,-
Kniha mapuje současné snahy předních teoretických fyziků o nalezení sjednocující teorie, již se odhalí nevyhnutelnost všeho, co bylo, je a co se má stát ve fyzikálním světě. Autor se zabývá nejen otázkami nezbytnosti "teorie všeho" pro pochopení vesmíru kolem nás i v nás, ale zároveň naznačuje hranice vědy, na něž v naší touze o konečné a úplné porozumění světu narážíme.

Albatros

- Josip Kleczek**   **Naše souhvězdí**   2000   145,-
Atlas souhvězdí s doprovodnými texty o jejich mytologickém původu s přehledným vyobrazením nejzajímavějších objektů. Rozsáhlý úvod obsahuje přehled astronomie s vysvětlením základních pojmů. Reedice populární publikace vhodné nejen pro děti od devíti let.

Dva roky hvězdáren

Štěpán Kovář (*Historická sekce ČAS*)

Na podzim roku 2000 jsem představil svoji první astronomickou výstavu Místa astronomické vzdělanosti 1918 – 1945. Tehdy asi nikdo ani nemohl tušit, kolik kilometrů po naší malé zemi tato skromná výstava urazí a kolika lidem se představí. O to víc jsem překvapen já sám, když zjišťuji, že za celé dva roky se v mém ateliéru ohřála jen na pár dní a předpokládaný počet lidí, kteří se před osmnácti hvězdárnami na chvilku mohli zastavit, se blíží číslu 80 000. Tímto článkem bych rád poděkoval nejen sponzorům, kteří pomohli knížce a výstavě spatřit světlo světa, ale také všem hvězdárnám a galeriím, které výstavě otevřely dveře.

Jak to začalo

Prvním impulzem k napsání knížky o hvězdárnách byla skromná publikace z roku 1937 od Josefa Klepešty Dvacet let mezi přáteli astronomie. Koupil jsem ji za čtyři koruny v zastrčeném pražském antikvariátu a od první chvíle jsem si ji oblíbil. Cítil jsem z ní nesmírný obdiv k lidem, kteří byli doslova pionýry české astronomie, kteří v těžkých podmínkách neváhali obětovat mnoho ze svého pohodlí, aby se mohli věnovat studiu vesmíru. Seznámil jsem se tak se jmény Antonín Bečvář, Karel Novák, Jindřich Svoboda, František Nušl a mnoho dalších. Napadlo mě vyhledat místa, kde tito pánové budovali své hvězdárny, a následně pak přinést svědectví, jak tato místa astronomické vzdělanosti vypadají po mnoha a mnoha letech.

Od tohoto rozhodnutí ještě uplynulo několik let, než jsem se na cestu za hvězdárnami a pozorovatelnami v období let 1918 – 1945 skutečně vydal. Musím připomenout dva muže, kteří na počátku mé cesty sehráli významnou roli. Prvním z nich je fotograf prof. Pavel Štecha, v jehož ateliéru jsem si přál studovat fotografii, ale když jsem mu přinesl na ukázkou své snímky, tak doslova řekl: „Víte, vaše fotografie se mi celkem vůbec nelíbí, najděte si nějaké téma a za tím jděte. To jediné má smysl.“

Vzpomněl jsem si na Klepešovu knížku, na svůj trochu zapomenutý nápad a hned na druhý den jsem se vydal na přednášku dr. Grygara na hvězdárnu do Dáblic, abych se zeptal, zda-li má idea má smysl. Pamatuji si, že jsem v přeplněném sále vůbec neposlouchal, co dr. Grygar přednáší. Celou dobu jsem se soustředil, jak se mu svěřím se svým nápadem a jak je přijme. Byl jsem doslova šťastný, když mi s přátelským úsměvem řekl: „To je výborný nápad, tím by se zaplnila řada bílých míst, toho se ujměte, pane kolego.“ Na tuto chvíli, kdy jsme stáli na chodbě dáblické hvězdárny, jistě nikdy nezapomenu a lze ji považovat za skutečný počátek „mých hvězdáren“.

První výstava

Cesta za hvězdárnami, za jejich příběhy a také cesta za hledáním finančních prostředků na vydání skromné publikace mi trvala čtyři roky. Během nich jsem prožil krásná setkání na mnohdy neuvěřitelných místech, jako například na střeše zemědělské školy v Táboře, viděl jsem města z nezvyklých míst a seznamoval jsem se s osudy kolikrát dávno zapomenutých hvězdáren. Čtvrtého listopadu roku dva tisíce jsem toto mé snažení představil v Národním technickém muzeu v Praze.

Jan Beránek pro www.tvoje.cz:

V sobotu 4. listopadu odpoledne otevřelo Národní technické muzeum výstavu s názvem Místa astronomické vzdělanosti 1918 - 1945. Na slavnostním zahájení, které uvedl známý popularizátor astronomie Jiří Grygar, byla rovněž pokřtěna právě vyšlá stejnojmenná publikace. Autor celého projektu, Štěpán Ivan Kovář, tak po několika letech nezdolné práce seznamuje širokou veřejnost s pionýrským obdobím české amatérské i profesionální astronomie. Jeho výstava mapuje na osmnácti panelech observatoře a pozorovatelný, které v období let 1918 - 1945 vznikly nebo byly v provozu na území Čech a Moravy.

Petr Chlumský, pro www.photoart.cz

Každý fotograf oplývá celou řadou zájmů, kterým věnuje své fotografické snažení. Někdo přemlouvá modelky ve vlhkém sklepě k větší povolnosti, druhý si zase celý den vystačí s černým tričkem napnutým na židli a hmoždí se za svým vysněným miniaturním zátiším. Štěpán využil svého času plodněji a povznesen nad "obyčejné" kinofilmové problémy pravidelně vyrážel obtěžkán Sinarem do terénu a fotografoval hvězdárny. A nejenom fotografoval - pídil se po informacích, pátral v archivech a povídal si s pamětníky. A

tak nevzniklo dílo hodné pouhého fotografického obdivu - ale ucelená práce, která zmapovala a v poslední chvíli zakonzervovala mizející fenomén doby minulé.

Výstava k mému údivu zaznamenala veliký ohlas. Několikrát jsem o sobotách provázel zájezdy mimopražských astronomických nadšenců, před fotografiemi se stále zastavovali návštěvníci muzea a nakonec se výstava dočkala trojnásobného prodloužení. Pak se vydala na dlouhé putování napříč naší zemí, aby za dva a čtvrt roku ukončila svoji pouť v Praze, kde se zúčastnila benefiční vánoční výstavy, na které se vybralo přes 40 000 korun pro pražský kojenecký ústav. Věřím proto, že mé snažení mělo smysl a doufám, že zaplnilo alespoň několik málo bílých míst v historii české astronomie.

Poděkování

Na závěr se sluší poděkovat všem, kteří mě na cestě doprovázeli a pomáhali. Jednak patří poděkování již zmíněným pánům za první impulzy, dr. Grygarovi pak samozřejmě také za jeho cenné rady, kontakty a nezdolnou energii, dále pak mé dívce Evě, která se mnou za hvězdárnami již nacestovala na několik tisíc kilometrů, dále všem ředitelům a ředitelkám hvězdáren a galerií, kteří výstavu přijali a v neposlední řadě patří dík sponzorům: ISH Noční expres s.r.o., Comdes s.r.o., Paladix.cz foto-online a nakladatelství ALE Pavla Ledna.

Seznam nejdůležitějších zastávek výstavy:

Praha	Národní technické muzeum
České Budějovice	Hvězdárna a planetárium
Hradec Králové	Hvězdárna a planetárium
Plzeň	Stará radnice Magistrát města Plzně
Úpice	Seminář o životě a díle A.Bečváře
Ostrava	Hvězdárna a planetárium J. Palissy
Brno	Hvězdárna a planetárium M. Koperníka
Praha	Průmyslový palác – Mezinárodní knižní veletrh Svět Knihy
Plzeň	Foyer budovy Českého rozhlasu
Plzeň	Státní vědecká knihovna
Jílové u Benešova	Festival Různá kolečka a divné páčky
Havlíčkův Brod	Podzimní knižní veletrh
ZŠ Náměstí Svobody Praha	Benefiční vánoční výstava

Autor projektu a Jiří Grygar připíjejí v Havlíčkově Brodě na počest druhých narozenin výstavy.

Výstava Místa astronomické vzdělanosti 1918-1945 na Mezinárodním knižním veletrhu Svět Knihy.

Výstava Místa astronomické vzdělanosti 1918-1945 ve foyer Magistrátu města Plzně.

Zájemcům o studium astronomie

Jiří Grygar (Fyzikální ústav AV ČR, Praha)

Mezi všemi přírodními vědami má astronomie zvláštní výsadu, že přitahuje už v dětském věku mnohé zvědavé duše svou mimořádnou romantikou, poezií i filosofickým přesahem. Ne nadarmo se o astronomii hovoří jako o vědě královské.

Není proto divu, že mnozí mladí lidé už od věku řekněme 12 či 13 let začínají uvažovat o tom, že by se chtěli jednou astronomii věnovat jako svému životnímu povolání. Pokud se s tímto úmyslem svěří svým nejbližším, obvykle narazí buď na nepochopení anebo na bezradnost. Studium astronomie - to zní tak neobvykle, že málokdo tuší, kudy vede cesta k oboru, jenž vypadá zcela mimořádně neprakticky a neperspektivně.

Někdy pak rozhodne náhoda, zda se osamělý leč nadějný talent dostane včas ke správným informacím, a protože každého promarněného talentu je škoda, připojuji několik rad, které vyplývají z mých vlastních dlouholetých zkušeností se setkávání s nejmladší generací zájemců o astronomii.

Mé poznámky přirozeně nejsou jediným možným návodem a cest k astronomii jako povolání je ve skutečnosti velmi mnoho. Nicméně alespoň v prvním přiblížení mohou snad zájemcům přece jen pomoci.

Na rozdíl od mnoha jiných oborů přírodních věd či techniky si astronomie nemůže rozhodně stěžovat na nedostatek dorostu. Potřeba profesionálních astronomů v každé zemi je poměrně malá, takže všude zájem (nabídka) podstatně převyšuje poptávku. Naštěstí je však vzdělání astronomů dostatečně obecné, aby se absolventi případně velmi slušně uplatnili v mnoha jiných odborných povoláních, kde většinu nabytých znalostí dobře uplatní.

Z toho pak vyplývá, že vysoké školy, kde se astronomie studuje, si mohou vybírat ty nejlepší z nejlepších, a to dává jasný návod pro budoucí adepty astronomie: musíte být opravdu dobří, už když se na studium astronomie hlásíte. Talent je samozřejmě důležitý, ale i těch talentovaných studentů je hodně, takže je potřebí, abyste své nadání včas a soustavně rozvíjeli.

Prakticky to znamená, že musíte mít nadání pro matematiku a fyziku, které se dá nejlépe rozvíjet na gymnáziích. Ostatní střední školy jsou obvykle zaměřeny příliš pragmaticky, kdežto budoucí astronom musí dobře rozumět základům kritické vědecké metody a osvojit si je na velmi vysoké úrovni. Proto je velmi cenné, když už na gymnáziu věnuje zmíněným předmětům více pozornosti, než vyžadují školní osnovy. Takové možnosti nabízejí zejména matematické, inženýrské a fyzikální olympiády. Lze si tak snadno ověřit, zda je člověk schopen soutěžit se svými vrstevníky z celého kraje či republiky, a to dává dobré objektivní měřítko pro vlastní vyhlídky na úspěšné studium astronomie. Česká astronomická společnost pořádá už řadu let korespondenční astronomickou soutěž, která snad časem přeroste v astronomickou olympiádu - to je přirozeně velmi dobrá možnost, jak si ověřit své specificky astronomické schopnosti.

Dále je nutno studovat odbornou literaturu. Tím nemyslím literaturu takřkajíc popularizační, ať už původní či přeloženou. Té je u nás relativně dostatek, ale pro budoucího adepta astronomie to rozhodně nestačí. Dokonce znám případy, kdy začátečník zhltná během dvou tří let vše, co u nás vyšlo, a má pocit, že teď už ví, co potřebuje, a začne vymýšlet vlastní domněnky o vzniku vesmíru, nebo aspoň sluneční soustavy, a to je téměř přímá cesta do pekel. Zažil jsem vícekrát, jak právě tímto způsobem se nadějný talent sám pohřbil a rozčarování z toho, že mu kvůli blouznivým spekulacím ujel astronomický vlak, bývá velké.

Je zkrátka potřebí studovat učebnice, kde se to hemží vzorečky a rovnicemi. Tady je domácí výběr dosti omezený, a nezbyvá než sáhnout k zahraničním pramenům, dříve v ruštině, nyní hlavně v angličtině a němčině. Takové spisy se dají nalézt v každé univerzitní nebo akademické knihovně. Přibývá také vhodných i českých textů na internetu. Z toho také plyne, že budoucí adept astronomie musí věnovat velké úsilí tomu, aby se světové jazyky co nejdříve naučil; alespoň pasivně, ale angličtinu i aktivně. Jak říká doc. Josip Kleczek, stačí, když se denně v daném jazyce naučíte tři slovíčka, a za dva roky přečtete všechno...

V určité chvíli je třeba zjistit, zda má člověk větší schopnosti jako teoretik nebo experimentátor; málokdo vynikne v obou směrech. Teoretici by měli umět vyšší matematiku, programování a rozumět teoretické fyzice, především kvantové mechanice, teorii relativity, částicové fyzice a fyzice plazmatu.

Experimentátoři by se měli naučit pozorovat na některé hvězdárně či u vyspělého astronoma-amatéra, který má potřebné vybavení. Měli by zvládat metody zpracování dat, zacházení s archivními databázemi a případně mohou začít i s konstrukcí vlastních přístrojů. Je velkou výhodou, pokud člověk v takovém případě narazí na spřízněné duše, což je snazší ve větších městech, ale nemusí to tak být vždy: pokud máte ve svém okolí někoho, kdo je stejně umanutý a houževnatý jako vy, tak se vzájemně velmi podstatně podpoříte. Tím spíše, když se někde sejde větší parta. Účinnost astronomické práce roste téměř s druhou mocninou počtu spřízněných duší na určitém problému.

Dalšími důležitými vlastnostmi budoucího astronoma jsou především důslednost, pečlivost, vytrvalost a zcela mimořádná houževnatost. Právě tyto vlastnosti se dají dobře rozvíjet už na střední škole. Když si něco rozmyslíte a začnete se tomu pořádně věnovat, musíte celou věc dotáhnout do konce. To je kupodivu velmi těžké; znám nespočet případů, kdy zájemci začali s udivující horlivostí, aby toho v půlce cesty nechali. Slavný britský fyzik Michael Faraday razil už v 19. stol. jednoduché heslo: Work, finish, publish (pracuj, dokonči, uveřejni)! To platí pořád.

Když začnete v tomto směru trénovat včas - a opravdu jde o trénink, jako když se připravují vrcholoví sportovci; dokonce potřebujete i výtečnou fyzičku - pak jste pro budoucí vytoužené povolání udělali vše, co je potřeba.

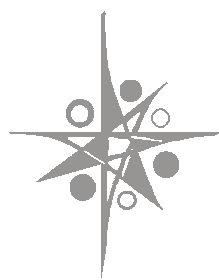
Dál už je to docela jednoduché. Odmaturujete s jedničkami v matematice a fyzice, přihlásíte se ke studiu fyziky na těch univerzitách, kde je otevřena specializace astronomie, a tam už se vám dostane profesionálního vedení.

V současné době lze astronomii studovat především na matematicko-fyzikální fakultě UK v Praze, dále pak na přírodovědecké fakultě MU v Brně a konečně na filozoficko-přírodovědecké fakultě SU v Opavě. Na internetu se dozvíte, kdo na těchto školách působí, co se tam učí a jakých stupňů akademického vzdělání (Bc., Mgr., Dr.) tam můžete dosáhnout.

Nejlepší absolventi získávají možnost pracovat na našich profesionálních astronomických pracovištích, tj. v astronomických ústavech v Praze, Ondřejově a Brně, popřípadě mohou pokračovat v postgraduálních studiích v zahraničí jako stipendisté. Očekávaný vstup ČR do EU tyto možnosti uplatnění dále rozšíří, a to patrně nejen na evropský kontinent. Velmi perspektivní se mi zdá možnost práce v Jižní Americe, kde jsou už v provozu a dále se rozšiřují prvotřídní observatoře (Chile, Argentina) pro optickou, infračervenou a mikrovlnnou astronomii resp. pro studium kosmického záření. Z toho důvodu doporučuji, aby se adeпти astronomie začali včas učit i španělsky - to pak značně zlepší vyhlídky na naprosto jedinečné zaměstnání.

Je přirozené, že tato náročná cesta k astronomii není pro každého zájemce schůdná. Naštěstí však existuje řada dalších možností, neboť v naší zemi máme mnoho hvězdáren i pozorovatelů, kolem nichž se zájemci o odbornou práci v astronomii přirozeně soustřeďují. Mnoho aktivit vyvíjí také Česká astronomická společnost, jak se můžete snadno přesvědčit prohlídkou internetových stránek, na nichž se mj. představují regionální pobočky a odborné sekce ČAS.

I když se v astronomii uplatňují i osamělí mořští vlci, přece jen sdílená radost je dvojnásobná, a tak každému zájemci vřele doporučuji, aby se snažil aktivně vyhledat spřízněné duše, případně aby vlastním úsilím přivedl k astronomii další příznivce. Během roku se u nás koná řada odborných i populárně-vědeckých seminářů, exkurzí, expedicí a dalších zajímavých akcí, takže na své si přijde opravdu každý, od univerzitního profesora až po naprostého laika, kterému se prostě líbí, jak hvězdy pěkně svítí, a přitom ani neví, jak se která z nich jmenuje.

**Internetový server
České astronomické společnosti**

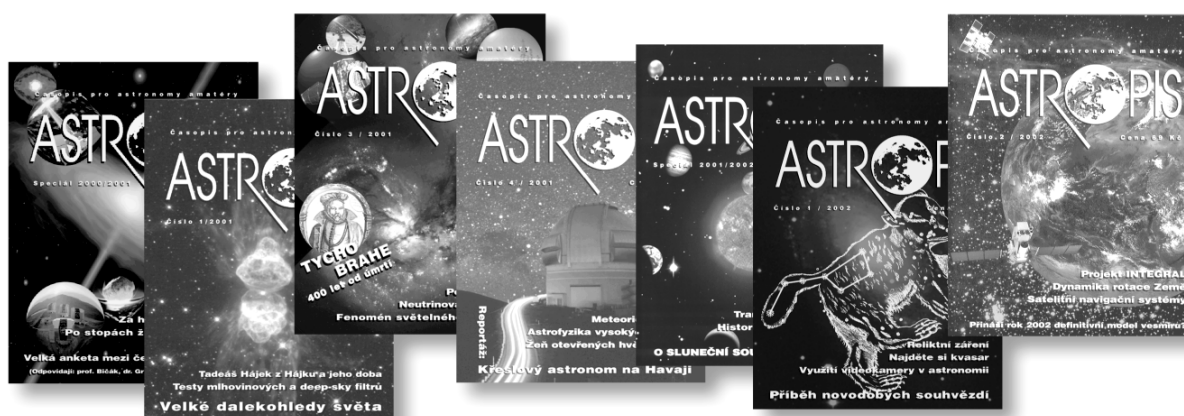
www.astro.cz

ASTROPIS

časopis pro astronomy amatéry

- časopis o všem, co se právě děje ve vesmíru
- vychází 4× ročně + 1 tematický speciál
- novinky, aktuality, objevy, experimenty
- astrofyzika, historie, kosmologie, technika
- rady, tipy a náměty k pozorování
- články pro poučení laiků i zkušených amatérů
- v prodeji na řadě míst za 69,- Kč
- výhodné předplatné – jen 295,- Kč za 5 čísel!

Objednávky vyřizuje:
Společnost Astropis
Štefánikova hvězdárna
Petřín 205, 118 46 Praha 1

<http://www.astropis.cz>
tel: 777 241 722
nebo: 603 759 280
email: info@astropis.cz

www.nva.cz

Astronomické publikace a CD-ROM pro vás a vaše zákazníky

NOVINKA!! Nakladatelství
ALDEBARAN

- *Zatmění Slunce, Měsíce a příbuzné úkazy*
(2003 - 2012) - František Martinek

- *CD-ROM Prohlídka Měsíce* - Pavel Gabzdyl
- *Putování sluneční soustavou* - František Martinek
- *Svět vědy a víry* - Jiří Grygar

PŘIPRAVUJEME:

- *Dobrodružství energie* - Josip Kleczek

Kontakt:

Nakladatelství Aldebaran
Poličná 491
757 01 Valašské Meziříčí

E-mail: nva@nva.cz
URL: <http://www.nva.cz>

VĚSTNÍK ČESKÉ ASTRONOMICKÉ SPOLEČNOSTI